Suuri valiokunta

Perjantai 6.10.2017 klo 13.30—15.28

Läsnä
puheenjohtaja Anne-Mari Virolainen kok
varapuheenjohtaja Simon Elo si
2. varapuheenjohtaja Tytti Tuppurainen sd (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23) (24 osittain)
jäsen Touko Aalto vihr (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23) (4, 13, 24 osittain)
jäsen Olavi Ala-Nissilä kesk
jäsen Sirkka-Liisa Anttila kesk
jäsen Eva Biaudet r
jäsen Sari Essayah kd (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20) (21 osittain)
jäsen Jukka Gustafsson sd (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23) (24 osittain)
jäsen Hanna Halmeenpää vihr
jäsen Timo Harakka sd (14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28) (13 osittain)
jäsen Pia Kauma kok
jäsen Susanna Koski kok
jäsen Katri Kulmuni kesk
jäsen Anne Louhelainen si
jäsen Sanna Marin sd (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23) (21, 24 osittain)
jäsen Jani Mäkelä ps (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20) (21 osittain)
jäsen Mika Niikko ps (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28) (13 osittain)
jäsen Sari Raassina kok (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20) (21 osittain)
jäsen Martti Talja kesk
jäsen Sinuhe Wallinheimo kok (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16) (13, 17 osittain)
varajäsen Maarit Feldt-Ranta sd (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20) (21 osittain)
varajäsen Pekka Haavisto vihr (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12) (13 osittain)
varajäsen Anne Kalmari kesk (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17) (18 osittain)
varajäsen Riitta Myller sd (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16) (17 osittain)
varajäsen Juha Pylväs kesk (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16) (17 osittain)
varajäsen Juha Rehula kesk (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23) (24 osittain)
varajäsen Eero Suutari kok (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16) (17 osittain)

varajäsen Ville Tavio ps (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23) (24 osittain)
varajäsen Ben Zyskowicz kok (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23) (4, 12, 13, 24 osittain)
Ahvenanmaan vaalipiirin edustaja Mats Löfström r

Sihteerit
valiokuntaneuvos Peter Saramo
valiokuntaneuvos Anna Sorto

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 27 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiksi (Älykkäät rajat)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 22/2016 vp
Valiokunnan lausunto PeVL 28/2016 vp
U-jatkokirjelmä UJ 38/2016 vp
Valiokunnan lausunto HaVL 46/2016 vp
U-jatkokirjelmä UJ 23/2017 vp
Valiokunnan lausunto HaVL 28/2017 vp
Valiokunnan lausunto HaVL 22/2016 vp
Liiteasiakirja OSA; EHDOTUS EUROOPAN UNIOIN RAJANYLITYSTIETOJÄRJESTELMÄSTÄ JA SCHENGENIN RAJASÄÄNNÖSTÖN MUUTTAMISESTA (ÄLYKKÄÄT RAJAT) UJ 23/2017 vp, perusmuistio

Hallintovaliokunnan lausunto HaVL 28/2017 vp on saapunut valiokuntaan.

Valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan SuVEK 93/2017 vp: Valiokunta yhtyy erikoisvaliokunnan lausunnon mukaisesti valtioneuvoston kantaan.

4. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (vastaanottodirektiivi)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 37/2016 vp
Valiokunnan lausunto HaVL 37/2016 vp
U-jatkokirjelmä UJ 22/2017 vp
Valiokunnan lausunto HaVL 26/2017 vp
Liiteasiakirja OSA; EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista (uudelleenlaadittu teksti) UJ 22/2017 vp, perusmuistio

Hallintovaliokunnan lausunto HaVL 26/2017 vp on saapunut valiokuntaan.

Valiokunta merkitsi saapuneeksi työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kannanoton: valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan korostaen kansainvälistä suojelua hakevan henkilön oikeutta suorittamiinsa maksuihin perustuvaan sosiaaliturvaan. UJ 22/2017 vp — U 37/2016 vp.

Keskustelun aikana ed. Biaudet ed. Halmeenpään kannattamana ehdotti, että valiokunta hyväksyisi seuraavanlaisen eduskunnan kannan:

"Suuri valiokunta kannattaa Euroopan unionin turvapaikkasääntelyn yhtenäistämistä ja tukee esityksen tavoitteita nopeuttaa ja tehostaa vastaanottotarpeiden arviointia, kuitenkin niin, että asumis- ja ilmoittautumisvelvollisuutta tarkastellaan turvapaikanhakijoiden oikeuksista käsin. Samalla kaikkien kansainvälistä suojelua hakevien oikeuksien täyttyminen ja ihmisarvoinen kohtelu on taattava asianmukaisesti ja kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti. Yhdenmukaistaminen ei siten saa tarkoittaa alimman mahdollisen yhteisen nimittäjän järjestelmää, jossa turvapaikanhakijoiden perusoikeuksia rajoitetaan niin paljon, kuin on mahdollista. Erityisesti palauttamiskiellon (non-refoulement) periaatteen noudattaminen tulee varmistaa.

Valiokunta toteaa, että positiivista komission esityksessä on, että perheenjäsenyyden ulottuvuutta laajennetaan koskemaan lähisukulaiset sekä lähtömaasta lähtemisen ja jäsenmaahan saapumisen välillä muodostetut perheet. Valtioneuvoston kannasta poiketen, suuri valiokunta tukee vahvasti laajennusta, jossa myös sisarukset sekä lähtömaasta lähtemisen ja jäsenmaahan saapumisen välillä muodostetut perheet laskettaisiin ydinperheeksi.

Valiokunta katsoo, että komission turvapaikkapaketti sisältää myös monia huolestuttavia elementtejä, jotka voivat johtaa vakaviin heikennyksiin turvapaikanhakijoiden suojassa. Valiokunta ei tämän vuoksi tue muun muassa esityksessä ehdotettua rankaisemiseen perustuvaa lähestymistapaa. Vastaanottopalveluiden tai etuisuuksien rajoittamisen tai epäämisen hakijan edelleen liikkumisen johdosta ei missään nimessä tulisi olla automaattista, vaan hakijoiden tilanne tulisi arvioida yksilöllisesti. Kaikissa tapauksissa jäsenvaltioiden tulee turvata turvapaikanhakijoiden inhimillinen ja ihmisarvoinen kohtelu. Esitys ei huomioi syitä, jotka nykyisellään ajavat turvapaikanhakijoita liikkumaan edelleen unionin sisällä, kuten turvapaikanhakijoiden epäinhimilliset olosuhteet esimerkiksi Unkarissa. Valiokunta toteaa, että tarpeita uudelleenliikkumiseen sen sijaan aidosti vähentäisi se, että turvapaikanhakijoiden oikeudet ja perhesiteet otettaisiin paremmin huomioon. Tämä on keskeistä myös kotoutumisen näkökulmasta. Niille perheille, joiden osalta EU-lainsäädännön asettamat perheenyhdistämisen edellytykset täyttyvät, tulisi turvata maahanpääsy perheenyhdistämisen avulla. Valiokunta arvioi, että tämä on uudelleensijoittamista täydentävä keino, eikä näiden turvallisten reittien, uudelleensijoittamisen ja perheenyhdistämisen, käytön tulisi rajoittaa toisiaan.

Vainoa, sotia ja konflikteja pakenevien oikeus hakea turvapaikkaa ja päästä oikeudenmukaiseen turvapaikkamenettelyyn ja nauttia kansainvälistä suojelua ei voi asettaa riippuvaiseksi keinoista, joilla hakijat saapuvat jäsenvaltioihin. Omatoimisesti turvapaikanhakijoi-

na EU:n alueelle saapuneiden henkilöitä ei pidä rangaista estämällä tällaisten henkilöiden uudelleensijoittaminen. Ehdollistaminen ylipäänsä on ongelmallista ihmisoikeusnäkökulmasta. Valiokunta painottaa, että pakolaisaseman perusteet täyttäville henkilöille tulee kaikissa tilanteissa tunnustaa täysimääräinen pakolaisasema siihen liitettyine oikeuksineen, kuten oikeus perheenyhdistämiseen. On huolestuttavaa, että komission ehdotus ei näytä edellyttävän pakolaisaseman myöntämistä uudelleensijoittamisen kautta vastaanotetuille henkilöille, vaan mahdollistaa myös toissijaisen suojeluaseman käytön tässä yhteydessä. Liikkumisvapautta tulisi tarkastella turvapaikanhakijoiden oikeuksista ja tarpeista käsin. Jos edelleen liikkumisen tarvetta halutaan vähentää, tulisi huomioida ihmisten olemassa olevat siteet, kuten yhteisö tai sukulaiset jossain maassa.

Komission esityksen mukaan alaikäiset voitaisiin edelleen ottaa säilöön viimeisenä keinona, kuun muita turvaamistoimia ei voida käyttää. Valiokunta ei tue tällaista ratkaisua vaan katsoo, että lasten säilöönotosta tulisi kokonaan luopua. Lapsen edun mukainen ratkaisu olisi, ettei lasta koskaan, huoltajan kanssa tai yksin, otettaisi säilöön. Lasten kohdalla tulisi turvautua vaihtoehtoisiin toimenpiteisiin, jolloin myös perheen yhtenäisyys turvattaisiin altistamatta lasta säilöönoton vaikutuksille.

Ehdotus hylättiin äänin 19-3.

Valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan SuVEK 94/2017 vp: Valiokunta yhtyy hallintovaliokunnan lausunnon ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kannanoton mukaisesti valtioneuvoston kantaan.

5. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi Euroopan yhteisön kansallisten varustamoyhdistysten keskusjärjestön (ECSA) ja Euroopan kuljetustyöntekijöiden liiton (ETF) tekemän sopimuksen täytäntöönpanosta neuvoston direktiivin 209/13/EY muuttamiseksi (merityöyleissopimuksen vuoden 2014 muutokset)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 49/2017 vp
Valiokunnan lausunto LiVL 19/2017 vp

Valiokunta merkitsi saapuneeksi työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kannanoton: Valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan.

6. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (puolustusteollinen kehittämisohjelma)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 50/2017 vp
Valiokunnan lausunto TaVL 42/2017 vp

Talousvaliokunnan lausunto TaVL 42/2017 vp on saapunut valiokuntaan.

Puolustusvaliokunnan lausunto PuVL 8/2017 vp on saapunut valiokuntaan.

Valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan SuVEK 95/2017 vp: Valiokunta yhtyy erikoisvaliokuntien lausuntojen mukaisesti valtioneuvoston kantaan.

7. Valtioneuvoston selvitys: Ehdotus neuvoston asetukseksi eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2018

Valtioneuvoston E-selvitys E 70/2017 vp
Valiokunnan lausunto MmVL 21/2017 vp
Valiokunnan lausunto YmVL 24/2017 vp

Ympäristövaliokunnan lausunto YmVL 24/2017 vp on saapunut valiokuntaan.

Päätettiin lähettää erikoisvaliokunnan lausunto tiedoksi valtioneuvostolle.

8. Valtioneuvoston selvitys: Ison-Britannian eroprosessi EU:sta - Tilannekatsaus

Valtioneuvoston E-selvitys E 125/2016 vp
E-jatkokirjelmä EJ 5/2017 vp
E-jatkokirjelmä EJ 7/2017 vp
E-jatkokirjelmä EJ 9/2017 vp
E-jatkokirjelmä EJ 10/2017 vp
E-jatkokirjelmä EJ 25/2017 vp

Merkittiin saapuneeksi valtiovarainvaliokunnan ilmoitus: ei toimenpiteitä. EJ 25/2017 vp - E 125/2016 vp

9. Valtioneuvoston selvitys: Vaikuttaminen EU:n tulevaan monivuotiseen rahoituskehykseen 2021-

Valtioneuvoston E-selvitys E 34/2017 vp
E-jatkokirjelmä EJ 15/2017 vp
Valiokunnan lausunto MmVL 18/2017 vp
Valiokunnan lausunto TaVL 37/2017 vp
E-jatkokirjelmä EJ 27/2017 vp
E-jatkokirjelmä EJ 28/2017 vp

Merkittiin saapuneeksi talousvaliokunnan ilmoitus: ei toimenpiteitä. EJ 27/2017 vp - E 34/2017 vp ja EJ 28/2017 vp - E 34/2017 vp

Merkittiin saapuneeksi liikenne- ja viestintävaliokunnan ilmoitus: ei toimenpiteitä.

10. Valtioneuvoston selvitys: EU-tuomioistuimen lausunto 2/15 EU:n ja Singaporen välisestä vapaakauppasopimuksesta

Valtioneuvoston E-selvitys E 52/2017 vp

Merkittiin saapuneeksi ulkoasiainvaliokunnan ilmoitus: ei toimenpiteitä. E 52/2017 vp

11. Valtioneuvoston selvitys: EU:n kauppasopimusten arkkitehtuuri - sopimusten jakaminen toimivallan perusteella

Valtioneuvoston E-selvitys E 71/2017 vp

Merkittiin saapuneeksi liikenne- ja viestintävaliokunnan ilmoitus: ei toimenpiteitä.

Merkittiin saapuneeksi ulkoasiainvaliokunnan ilmoitus: ei toimenpiteitä. E 71/2017 vp

Merkittiin saapuneeksi maa- ja metsätalousvaliokunnan ilmoitus: ei toimenpiteitä.

12. Euroryhmä, epävirallinen valtiovarainministerien kokous 15.-16.9.2017

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 65/2017 vp
EUN-raportti Epävirallinen valtiovarainministerikokous 15.-16.9.2017, Tallinna; yhteenvetoraportti Valtiovarainministeriön raportti 18.9.2017 (A 12)

Raportointi

Valiokunnassa oli kuultavana:
- ministeri Petteri Orpo

avustajinaan:
alivaltiosihteeri Tuomas Saarenheimo
finanssineuvos Susanna Ikonen
neuvotteleva virkamies Tiina Maisala
erityisasiantuntija Ilari Valjus
valtiovarainministeriö

Merkittiin raportti saapuneeksi

Raportointi valmis.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

13. Euroryhmä, ECOFIN 9.-10.10.2017

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 70/2017 vp Valtiovarainministeriön muistio 4.10.2017 (A 13)

Valmistelu

Valiokunnassa oli kuultavana:
- ministeri Petteri Orpo

avustajinaan:
alivaltiosihteeri Tuomas Saarenheimo
finanssineuvos Susanna Ikonen
neuvotteleva virkamies Tiina Maisala
erityisasiantuntija Ilari Valjus
valtiovarainministeriö

Ministeri Orpo esitteli kokousten asiat. Seuraavista asialistan kohdista käytiin keskustelua.

ECOFIN 10.10.2017

3.Muut asiat: Lopullinen ALV-järjestelmä

Puheenvuoron käyttivät ed. Essayah, Anttila, Kauma ja Harakka. Ministeri Orpo ja neuvotteleva virkamies Maisala vastasivat puheenvuoroihin.

8.Muut asiat: Digitaalivero

Komission tiedonanto "A Fair and Efficient Tax System in the EU for the Digital Single Market" ja Tallinnan digitaalihuippukokouksen jatkotoimet

Puheenvuoron käyttivät ed. Harakka ja Wallinheimo. Ministeri Orpo vastasi puheenvuoroihin.

Euroryhmä 9.10.2017

•EMUn syventäminen – Euroopan vakausmekanismin (EVM) rooli

Puheenvuoron käyttivät ed. Tuppurainen, Ala-Nissilä, Essayah, Elo ja Harakka. Ministeri Orpo ja alivaltiosihteeri Saarenheimo vastasivat puheenvuoroihin.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

14. Euroopan unionin neuvoston kokous 12.6.2017 (Maatalous- ja kalastusneuvosto)

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 46/2017 vp
EUN-raportti Maatalous- ja kalastusneuvosto 12.6.2017 Maa- ja metsätalousministeriön raportti 19.6.2017 (A 14)

Raportointi

Valiokunnassa oli kuultavana:
- ministeri Jari Leppä

avustajinaan:
yksikön päällikkö, kalatalousneuvos Risto Lampinen
ylitarkastaja Vesa Kahilampi
maa- ja metsätalousministeriö

Merkittiin raportti saapuneeksi

Raportointi valmis.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

15. Euroopan unionin neuvoston kokous 17.-18.7.2017 (Maatalous- ja kalastusneuvosto)

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 57/2017 vp
EUN-raportti Maatalous- ja kalastusneuvosto 17.-18.7.2017 Maa- ja metsätalousministeriön raportti 26.7.2017 (A 15)

Raportointi

Valiokunnassa oli kuultavana:
- ministeri Jari Leppä

avustajinaan:
yksikön päällikkö, kalatalousneuvos Risto Lampinen
ylitarkastaja Vesa Kahilampi
maa- ja metsätalousministeriö

Merkittiin raportti saapuneeksi

Raportointi valmis.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

16. Epävirallinen maatalousministerikokous 4.-5.9.2017

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 62/2017 vp
EUN-raportti Epävirallinen maatalousministerikokous 3.-5.9.2017 Maa- ja metsätalousministeriön raportti 12.9.2017 (A 16)

Raportointi

Valiokunnassa oli kuultavana:
- ministeri Jari Leppä

avustajinaan:
yksikön päällikkö, kalatalousneuvos Risto Lampinen
ylitarkastaja Vesa Kahilampi
maa- ja metsätalousministeriö

Merkittiin raportti saapuneeksi

Raportointi valmis.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

17. Euroopan unionin neuvoston kokous 9.10.2017 (Maatalous- ja kalastusneuvosto)

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 74/2017 vp Maa- ja metsätalousministeriön muistio 3.10.2017 (A 17)

Liiteasiakirja Ehdotus neuvoston asetuksekisi eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovelllettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2018 (E 70/ 2017 vp) Maa- ja metsätalousministeriön perusmuistio 3.10.2017 (vaiteliaisuusmääräys) (B 17)

Valmistelu

Valiokunnassa oli kuultavana:
- ministeri Jari Leppä

avustajinaan:
yksikön päällikkö, kalatalousneuvos Risto Lampinen
ylitarkastaja Vesa Kahilampi
maa- ja metsätalousministeriö

Ministeri Leppä esitteli kokouksen asiat. Seuraavista asialistan kohdista käytiin keskustelua.

KALASTUS

4.Ehdotus neuvoston asetukseksi eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2018 (E 70/2017 vp)

Valiokunta käsitteli asiaa EU-neuvoston (maatalous- ja kalastusneuvosto 9.10.2017) asialistalla.

Valiokunta päätti perustuslain 50 §:n 3 momentin nojalla, että asian käsittelyyn osallistuvien valiokunnan jäsenten on noudatettava vaiteliaisuutta valiokunnassa käydystä keskustelusta ja perusmuistion (MMM2017-00598) sisällöstä Suomen sivuilla 2 (2 ja 6 kappaleen viimeinen virke) ja 6 (1 kappale otsikkoineen) esitettyjen neuvottelutavoitteiden turvaamiseksi kalastusneuvostokokouksen päättymiseen saakka.

Puheenvuoron käyttivät ed. Kalmari ja Anttila. Ministeri Leppä ja yksikön päällikkö Lampinen vastasivat puheenvuoroihin.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

18. Euroopan unionin neuvoston kokous 8.-9.6.2017 (Oikeus-ja sisäasioiden neuvosto)
Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 42/2017 vp
EUN-raportti OSA/Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 8.-9.6.2017/oikeusasiat Oikeusministeriön raportti 9.6.2017 (A 18)

Raportointi

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- ministeri Antti Häkkänen

- ministeri Paula Risikko

avustajinaan:
erityisavustaja Lauri Koskentausta
neuvotteleva virkamies Eeva Aittoniemi
oikeusministeriö
erityisasiantuntija Riikka Rytkönen
sisäministeriö

Merkittiin raportti saapuneeksi

Raportointi valmis.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

19. Epävirallinen oikeus- ja sisäministerikokous 6.-7.7.2017

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 53/2017 vp
EUN-raportti Epävirallinen EU/OSA-ministerikokous 6.-7.7. 2017/Oikeusasiat Oikeusministeriön raportti 14.7.2017 (A 19)

Raportointi

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- ministeri Antti Häkkänen
- ministeri Paula Risikko

avustajinaan:
erityisavustaja Lauri Koskentausta
neuvotteleva virkamies Eeva Aittoniemi
oikeusministeriö
erityisasiantuntija Riikka Rytkönen
sisäministeriö

Merkittiin raportti saapuneeksi

Raportointi valmis.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

20. Euroopan unionin neuvoston kokous 14.9.2017 (Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto)

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 66/2017 vp
EUN-raportti OSA; Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 14.9.2017 Brysselissä; SISÄASIAT
Sisäministeriön raportti 22.9.2017 (A 20)

Raportointi

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- ministeri Antti Häkkänen
- ministeri Paula Risikko

avustajinaan:
erityisavustaja Lauri Koskentausta
neuvotteleva virkamies Eeva Aittoniemi
oikeusministeriö
erityisasiantuntija Riikka Rytkönen
sisäministeriö

Merkittiin raportti saapuneeksi

Raportointi valmis.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

21. Euroopan unionin neuvoston kokous 12.-13.10.2017 (Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto)
Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 71/2017 vp Oikeusministeriön muistio 4.10.2017 (A 21)

Valmistelu

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- ministeri Antti Häkkänen
- ministeri Paula Risikko

avustajinaan:
erityisavustaja Lauri Koskentausta
neuvotteleva virkamies Eeva Aittoniemi
oikeusministeriö
erityisasiantuntija Riikka Rytkönen
sisäministeriö

Ministerit Häkkänen ja Risikko esittelivät kokouksen asiat. Seuraavista asialista kohdista käytiin keskustelua.

OIKEUSASIAT

–Euroopan syyttäjänvirasto: Neuvoston asetus tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston perustamisessa (U 64/2013 vp)

Puheenvuoron käyttivät ed. Tavio, Mäkelä ja Tuppurainen.

Keskustelun aikana ed. Tavio ed. Mäkelän kannattamana ehdotti, että valiokunta hyväksyisi seuraavanlaisen eduskunnan kanna:

"Suuri valiokunta toteaa, että asetusehdotus ei ole hyväksyttävissä. Euroopan Unionin syyttäjänviraston eli EPPOn perustaminen laajentaa EU:n toimivaltaa oikeudellisella sektorilla kohtuuttomasti ja tarpeettomasti. Näin ollen asetus on toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden vastainen. Myös muun muassa Ruotsi on jättäytynyt pois EPPO:sta.

Suuri valiokunta katsoo, että EPPO ei tuo tarvittavaa lisäarvoa verrattuna olemassa olevaan Eurojust-yhteistyöhön. Valiokunta toteaa, että kaikkia jäsenvaltioiden syyttäjänlaitoksia ei pidä alistaa uuteen organisaatioon vain siksi, että muutamassa maassa syyttäjäntoimi on tehoton. On myos huomattava, että EUT-sopimuksen 86 artiklan mukaan EPPO:n perustamisen jälkeen sen toimivaltaa voidaan laajentaa myös muuhun rikollisuuteen, kuin taloudellisten etujen suojaan. Suomen rikosprosessioikeuden itsenäisyyden kannalta ei ole hyväksyttävää tehdä tällaista täysin ennakoimatonta perustamispäätöstä."

Ehdotus hylättiin äänin 20-2.

Valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan SuVEK 96/2017 vp: Valiokunnalla ei ole huomauttamista valtioneuvoston toimintalinjaan.

Jäädyttäminen ja menetetyksi tuomitseminen: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta (U 2/2017 vp)

Valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan SuVEK 97/2017 vp: Valiokunnalla ei ole huomauttamista valtioneuvoston toimintalinjaan.

–ECRIS-TCN-järjestelmä: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi neuvoston puitepäätöksen 2009/315/YOS muuttamisesta kolmansien maiden kansalaisia koskevan tietojenvaihdon ja eurooppalaisen rikosrekisteritietojärjestelmän (ECRIS) osalta sekä neuvoston päätöksen 2009/316/YOS korvaamisesta (U 13/2016 vp, U 46/2017 vp)

Puheenvuoron käyttivät ed. Essayah ja Zyskowicz. Ministeri Häkkänen vastasi puheenvuoroihin.

Valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan SuVEK 98/2017 vp: Valiokunnalla ei ole huomauttamista valtioneuvoston toimintalinjaan.

–Perusoikeudet:

a)Keskustelu Euroopan unionin perusoikeusviraston (FRA) johtajan kanssa

b)Ehdotus neuvoston päätelmiksi EU:n perusoikeuskirjan soveltamisesta vuonna 2016

Puheenvuoron käytti ed. Biaudet. Ministeri Häkkänen vastasi puheenvuoroon.

SISÄASIAT

–Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistus sekä uudelleensijoittaminen

a)Dublin: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta (U 31/2016 vp).

b)Vastaanotto-olosuhteet: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista (U 37/2016vp)

c)Aseman määrittely: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiselle kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle ja myönnetyn suojelun sisällölle sekä pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta 25 päivänä marraskuuta 2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/109/EY muuttamisesta (U 35/2016 vp)

d)Menettely: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kansainvälistä suojelua unionissa koskevan yhteisen menettelyn luomisesta ja direktiivin 2013/32/EU kumoamisesta (U 34/2016 vp)

e)Eurodac-järjestelmä: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Eurodac-järjestelmän perustamisesta sormenjälkien vertailua varten [kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 604/2013] tehokkaaksi soveltamiseksi, laittomasti oleskelevan kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön tunnistamiseksi sekä jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten ja Europolin esittämistä, Eurodac-tietoihin lainvalvontatarkoituksessa tehtäviä vertailuja koskevista pyynnöistä (U 29/2016 vp)

f)Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirasto (EASO): Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin turvapaikkavirastosta ja asetuksen (EU) N:o 439/2010 kumoamisesta (U 30/2016 vp)

g)Uudelleensijoittamiskehys: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin uudelleensijoittamiskehyksen käyttöönotosta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 516/2014 muuttamisesta (U 36/2016 vp)

Valiokunta käsitteli asiaa EU-neuvoston (oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 12.-13.10.2017) asialistalla.

Valiokunta käsitteli asiaa EU-neuvoston (oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 12.-13.10.2017) asialistalla.

Todettiin, että suuri valiokunta ei asian käsittelyn tässä vaiheessa ota asioihin kantaa asioiden neuvottelukäsittelyn vaihe huomioon ottaen, mutta huomauttaa, että asian U 35/2016 vp - UJ 27/2017 vp käsittely on eduskunnassa kesken.

Puheenvuoron Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistusta koskevasta kokonaisuudesta käyttivät ed. Anttila, Elo, Tuppurainen, Biaudet, Zyskowicz. Ministeri Risikko ja erityisasiantuntija Rytkönen vastasi puheenvuoroihin.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

22. Euroopan unionin neuvoston kokous 19.6.2017 (Ympäristöneuvosto)

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 48/2017 vp
EUN-raportti Neuvostoraportti; ympäristöneuvosto 19.6.2017 Suomen pysyvän edustuston raportti 13.7.2017 (A 22)

Raportointi

Valiokunnassa oli kuultavana:
- ministeri Kimmo Tiilikainen

avustajinaan:
neuvotteleva virkamies Tuija Talsi
ympäristöministeriö
metsäneuvos Heikki Granholm
maa- ja metsätalousministeriö

Merkittiin raportti saapuneeksi

Raportointi valmis.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

23. Epävirallinen ympäristöministerikokous 13.-14.7.2017

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 55/2017 vp
EUN-raportti Epävirallinen ympäristöministerikokous Tallinnassa 13.-14.7.2017 Ympäristöministeriön raportti 20.7.2017

Raportointi

Valiokunnassa oli kuultavana:
- ministeri Kimmo Tiilikainen

avustajinaan:
neuvotteleva virkamies Tuija Talsi
ympäristöministeriö
metsäneuvos Heikki Granholm

maa- ja metsätalousministeriö

Merkittiin raportti saapuneeksi

Raportointi valmis.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

24. Euroopan unionin neuvoston kokous 13.10.2017 (Ympäristöneuvosto)

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 72/2017 vp Ympäristöministeriön, maa- ja metsätalousministeriön muistio 4.10.2017 (A 24)
Liiteasiakirja Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sitovista vuotuisista kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä jäsenvaltioissa vuosina 2021-2030 joustavaa energiaunionia varten ja Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämiseksi sekä järjestelmästä kasvihuonekaasupäästöjen seuraamiseksi ja niistä raportoimiseksi sekä muista ilmastonmuutosta koskevista tiedoista raportoimiseksi annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 muuttamisesta (taakanjakoasetus) (U 55/2016 vp) MMM:n perusmuistio 2.10.2017 (vaiteliaisuusmääräys) (B 24)
Liiteasiakirja Päästökauppajärjestelmään kuulumattomat alat; Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi maankäytöstä, maankäytön muutoksesta ja metsätaloudesta aiheutuvien kasvihuonekaasujen päästöjen ja poistumien sisällyttämisestä vuoteen 2030 ulottuviin EU:n ilmasto- ja energiapolitiikan puitteisiin sekä järjestelmästä kasvihuonekaasupäästöjen seuraamiseksi ja raportoimiseksi sekä muista ilmastonmuutosta koskevista tiedoista raportoimiseksi annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 muuttamisesta (U 53/2016 vp) Ympäristöministeriön perusmuistio 3.10.2017 vaiteliaisuusmääräys) (C 24)

Valmistelu

Valiokunnassa oli kuultavana:
- ministeri Kimmo Tiilikainen

avustajinaan:
neuvotteleva virkamies Tuija Talsi
ympäristöministeriö
metsäneuvos Heikki Granholm
maa- ja metsätalousministeriö

Ministeri Tiilikainen esitteli kokouksen asiat. Seuraavista asialistan kohdista käytiin keskustelua.

4.Alat, joilla ei sovelleta päästökauppajärjestelmää

a)Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sitovista vuotuisista kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä jäsenvaltioissa vuosina 2021–2030 joustavaa energiaunionia varten ja Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämiseksi sekä järjestelmästä kasvi-

huonekaasupäästöjen seuraamiseksi ja niistä raportoimiseksi sekä muista ilmastonmuutosta koskevista tiedoista raportoimiseksi annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 muuttamisesta (taakanjakoasetus) U 55/2016 vp

Valiokunta käsitteli asiaa EU-neuvoston (ympäristöneuvosto 13.10.2017) asialistalla.

Valiokunta päätti perustuslain 50 §:n 3 momentin nojalla, että asian käsittelyyn osallistuvien valiokuntien jäsenten on noudatettava vaiteliaisuutta perusmuistion YM2017-00290 ja ministeri Tiilikaisen kirjallisen esityksen sisällöstä Suomen neuvotteluvaran turvaamiseksi valtioneuvoston esittämän vaiteliaisuuspyynnön mukaisesti siihen saakka, kunnes neuvoston yleisnäkemys on hyväksytty neuvostossa.

b)Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi maankäytöstä, maankäytön muutoksesta ja metsätaloudesta aiheutuvien kasvihuonekaasujen päästöjen ja poistumien sisällyttämisestä vuoteen 2030 ulottuviin EU:n ilmasto- ja energiapolitiikan puitteisiin sekä järjestelmästä kasvihuonekaasupäästöjen seuraamiseksi ja niistä raportoimiseksi sekä muista ilmastonmuutosta koskevista tiedoista raportoimiseksi annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 muuttamisesta (LULUCF) U 53/2016 vp

Valiokunta käsitteli asiaa EU-neuvoston (ympäristöneuvosto 13.10.2017) asialistalla.

Valiokunta päätti perustuslain 50 §:n 3 momentin nojalla, että asian käsittelyyn osallistuvien valiokunnan jäsenten on noudatettava vaiteliaisuutta perusmuistion MMM2017-00593 ja ministeri Tiilikaisen kirjallisen esityksen sisällöstä Suomen neuvotteluvaran turvaamiseksi valtioneuvoston esittämän vaiteliaisuuspyynnön mukaisesti siihen saakka, kunnes neuvoston yleisnäkemys on hyväksytty neuvostossa.

Puheenvuoron asioista U 55/2016 vp ja U 53/2016 vp käyttivät puheenjohtaja Virolainen ja ed. Anttila sekä ed. Tuppurainen, Gustafsson, Halmeenpää, Aalto ja Biaudet. Ministeri Tiilikainen vastasi puheenvuoroihin.

Keskustelun aikana ed. Tuppurainen ed. Gustafssonin kannattamana ehdotti, että valiokunta hyväksyisi seuraavanlaisen eduskunnan kanna asiassa U 55/2016 vp: Taakanjakoasetus on osa Euroopan komission esitystä ilmastonmuutoksen torjumiseksi. Taakanjakosektori kattaa päästökaupan ulkopuoliset alat lukuun ottamatta maankäyttöä, jolle asetetaan erilliset tavoitteet.

Sitran teettämän selvityksen mukaan Pariisin ilmastotavoitteiden saavuttaminen oikeudenmukaisella tavalla merkitsee sitä, että EU:n pitäisi vähentää päästöjään vuoteen 2030 mennessä 75 prosenttia ja Suomen 60 prosenttia verrattuna vuoteen 1990. Tämä edellyttää tiukennuksia EU-maiden päästötavoitteisiin.

Suomen on oltava siinä joukossa, joka haluaa varmistaa, että ilmaston lämpeneminen rajoitetaan selvästi alle 2 asteeseen, niin että 1,5 asteen tavoite voi toteutua. Valtioneuvoston kannassa esitetään Suomen tavoitteeksi asetuksen jatkokäsittelylle, että joustoja eli vel-

voitteiden siirtoa päästökauppa- ja ei-päästökauppasektorin väillä saisi käyttää mahdollisimman paljon. Tässä piilee vaara siihen, että päästövähennystavoitetta tosiasiallisesti löysennetään jo päätetystä. Jotta Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteet voidaan toteuttaa, joustomahdollisuuksien käyttöä pitää rajata. Suomen tavoitteena tulee olla, että mikäli joustoja tarvitaan, ne tulee perustella ilmastohyötyjen kautta."

Ed Halmeenpää esitti ed. Aallon kannattamana, että valiokunta hyväksyisi seuraavanlaisen eduskunnan kannan asioissa U 53/2016 vp ja U 55/2016 vp: "Suomen tavoitteena on oltava EU-tasolla kunnianhimoinen ilmastopolitiikka ilman joustomahdollisuuksien ajamista ja kotimaan tasolla asetetun päästövähennysvelvoitteen toteuttaminen täysimääräisenä valmistautuen päästövelvoitteiden tulevaan tiukentamiseen. Suomen tavoitteena on oltava LULUCF-sektorin pitäminen omana tavoitekokonaisuutenaan ilman mahdollisuutta helpottaa joustoilla muiden sektorien päästövähennysvelvoitteita. Lisäksi Suomen tulisi tavoitella metsienkäytön vertailutason määrittämistä siten, että määrittämisessä huomioidaan toiminnan todelliset nettoilmastovaikutukset ja kannustetaan metsien hiilivaraston kasvattamiseen sekä kestävään metsä- ja biotalouteen. Jäsenmaiden hiilinielujen vertailutasojen tulee perustua ulkopuoliseen riippumattomaan arviointiin hiilinielujen todellisesta kehityksestä."

Ed. Biaudet esitti, että valiokunta hyväksyisi eduskunnan kannaksi seuraavaa asioissa U 53/2016 vp ja U 55/2016 vp: "Suomen neuvottelutavoitteissa tulisi huomioida suuren valiokunnan lausuntoon SuVL 8/2017 jätetyssä eriävässä mielipiteessä 4 esitetyt seikat."

Merkittiin, että kokous ei enää ollut päätösvaltainen.

Keskeytettiin asian käsittely ja todettiin, että sitä jatketaan valiokunnan seuraavassa kokouksessa keskiviikkona 11.10.2017.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

25. Epävirallinen kauppaministerien lounastapaaminen 13.10.2017

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 73/2017 vp Ulkoasiainministeriön muistio 4.10.2017 (A 25)

Valmistelu

Asia käsiteltiin kirjallisessa menettelyssä. Merkittiin selvitys saaduksi.

26. Toissijaisuusasiat

Esityslistan liite Toissijaisuusasioiden_lista_2017_061017.pdf

Valiokunta merkitsi toissijaisuusasioiden listan saapuneeksi.

27. Muut asiat

Seminaari:

SuV:n ja VaV:n yhteinen julkinen kuuleminen EMU:n tulevaisuudesta to 19.10.2017 klo 12.00 - 14.00, Pikkuparlamentin auditorio

Matkoja:

- EP / AFCO / Interparliamentary Committee Meeting / The Future of Europe: Perspectives on the European Parliament's Proposals and the Commission White Paper ke 11.10. Bryssel (ed. Savola)

- Art. 13 -konferenssi ma 30.-ti 31.10. Tallinna (pj. Kaj Turunen/ TaV, vpj. Ville Vähämäki/VaV ja ed. Martti Talja/SuV)

- SuV:n delegaation matka Brysseliin su 19. - ma 20.11.2017. Ilmoittautuneita: pj Anne-Mari Virolainen, vpj Simon Elo, ed. Olavi Ala-Nissilä, Sirkka-Liisa Anttila, Pia Kauma, Anne Louhelainen, Riitta Myller, Mats Löfström

- COSAC-yleisistunto su 26.-ti 28.11. Tallinna (Ilmoittautuneita: pj Anne-Mari Virolainen, ed. Timo Harakka, ed. Kimmo Kivelä, ed. Louhelainen).

Tapaamiset:

- To 12.10. Euroopan komission energia-asioista vastaava varapuheenjohtaja Maroš Šefčovič, lounastapaaminen SuV:n ja TaV:n edustajien kanssa klo 12.30-13.45, kab. Saarni (pj. Virolainen, ed. Ala-Nissilä, Biaudet, Halmeenpää, Harakka, Pirttilahti)

28. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on keskiviikkona 11.10.2017 klo 13.00

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Anna Sorto